

8 באוגוסט 2019

לכבוד
גב' דינה זילבר
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-מינהלי)
משרד המשפטים

שלום רב,

הנדון: האיסור על עובדת ספרייה עירונית בחיפה להציב דגלון גאווה על שולחן העבודה

מכתבנו לראש עיריית חיפה מיום 18.7.2019

למרות שחלפו שלושה שבועות מאז נשלח מכתבנו שבסימוכין לראש עיריית חיפה, לצערנו הוא טרם נענה. אף ניסיון לברר בשירות המשפטי של העירייה מה עלה בגורלו לא צלח.

יחד עם זאת לפני שבוע קיבל מר יוסי שלום, חבר מועצת עיריית חיפה, חוות דעת מהשירות המשפטי של העירייה (מצ"ב). העקרונות החוקתיים והפסיקה המפורטים בחוות הדעת דומים לאלו שנכללו במכתבנו. נכללת בה גם קביעה חשובה לגבי חופש הביטוי של עובדי ציבור. יחד עם זאת הקביעות האופרטיביות הכלולות בפיסקאות 11-13 מעוררות קשיים מהותיים ואינן עולות בקנה אחד עם הדין.

ראשית, נקבע בפיסקה 11 כי לעובד מותר להציב חפצים אישיים (ובמשתמע גם דגלון גאווה) "על שולחן העבודה הפרטי שלו אשר מצוי במרחב העבודה האישי". מכאן עלול להשתמע שעובד ששולחן העבודה הפרטי שלו משמש גם דלפק קבלת קהל מוגבל יותר ומנוע להציב עליו דגלון גאווה. ומה יהיה הצעד הבא? כניעה למשתמש בספרייה, שיטען שרגשותיו נפגעים מכך שספרן הציב על הדלפק בו הוא עובד צילום משפחתי הכולל אותו, את בן זוגו ואת ילדיהם, כיוון ש"משפחה נורמלית זה אבא ואמא"?

שנית, נקבע בפיסקה 11 שהצבת החפצים האישיים מותרת לעובד "בתנאי שהצבת חפצים אלה עולה בקנה אחד עם מדיניותה הרשמית של העירייה". משמע עובד העירייה זכאי לממש את חופש הביטוי שלו במקום העבודה כל עוד דעותיו והשקפותיו עולות בקנה אחד עם אלה של נבחרי הציבור שחברים בקואליציה בקדנציה מסויימת. אם חברי הקואליציה מביעים עמדות הומופוביות ומתנגדים למצעד הגאווה או אף הם שומרים על נייטרליות ולא מביעים שום עמדה בנושא, עובדת העירייה תהיה מנועה מלהציב דגל גאווה על שולחנה.

כבר במכתבנו הזכרנו, כי ראש העירייה עצמה השתתפה במצעד הגאווה בחיפה, העירייה נתנה חסותה למצעד ודגל גאווה ענק היה תלוי לאורכו של בניין העירייה. זאת עשינו כדי להדגים עד כמה אבסורדית עמדתה של ראש העירייה בטענתה, שבמקרה זה עובד צריך להגביל עצמו במקום העבודה ולהביע את עצמו בעניין זה אך בדלת אמותיו. עובדות אלה חזרו אף בפיסקה 12 לחוות הדעת אך זאת הפעם כתנאי מקדים ופסול לזכותה של עובדת לביטוי במקום העבודה.

שלישית, מפיסקה 13 משתמע, שכיוון שאסור למעסיק לברר מהי נטייתו המינית של עובד, אין עליו חובה כלשהי לכבד את זהותו האישית של העובד בנושא זה. בעוד שעל האיסור אין חולק, אף המסקנה בעניין זה שגויה. ראשית, עובדים ועובדות לא מעטים בוחרים כיום לשתף את חבריהם לעבודה ואת הממונים עליהם בכך שהם משתייכים לקהילת הלהט"ב. שנית, התייחסנו לכך במכתבנו ואמרנו בעניין זה כך:

"מובן שאין זה מעניינו של מעסיק לברר מה הנטיות המיניות של עובדיו. יחד עם זאת עליו להניח שעובדת שעונדת סיכה עם דגל הגאווה או מציגה כל סממן דומה אחר מבטאת בזה גם מרכיב חשוב ויסודי מהזהות האישית והתרבותית שלה. כך לא פחות מעובד יהודי דתי שחובש כיפה או מעובדת דתיה שמגיעה לעבודה בכיסוי ראש. זו זכות נוספת שמחייבת לאפשר לעובדת ולעובד ביטוי אישי במקום העבודה."

מחוות הדעת עצמה לא ברור האם ולמי היא הופצה פרט לנמען שלה, חבר המועצה יוסי שלום. לכן אין לנו יודעים אם ראש העירייה מודעת לחוות הדעת ובחרה להתעלם ממנה או שחוות הדעת כלל לא הגיעה לידיעתה. על כל פנים אתמול בבוקר העלתה ראש העירייה [פוסט בפייסבוק](#) וציוץ בטוויטר, בהם למרבית הצער חזרה על עמדתה:

"בניגוד לעובדי ציבור, נבחרו ציבור יכולים ואפילו צריכים להניף את הדגלים המשקפים את זהותם. הסוגיה שהתעוררה בענייננו חורגת הרבה מעבר לעיריית חיפה ויש לה השלכות רחב מרחיקות לכת לגבי חופש הביטוי של עובדי ציבור באשר הם – ובהם עובדי מדינה, עובדי רשויות מקומיות ועובדים בתאגידים וברשויות סטטוטוריים. מכאן החשיבות הגדולה שבפרסום חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בסוגיה.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתקים: ד"ר עינת קליש רותם, ראש עיריית חיפה
גב' ימית קליין, היועצת המשפטית, עיריית חיפה
גב' עופרה שלו-יפתחאל, השירות המשפטי, עיריית חיפה